

Застосування бібліотечних фондів Клубу ділової жінки "Гармонія" у навчально-виховному процесі

*Тетяна Мельничук,
доцент кафедри культурології
НУБіП України*

*Ірина Сопівник,
доцент кафедри педагогіки
НУБіП України*

Висвітлено можливості застосування матеріалів бібліотечних фондів Клубу ділової жінки "Гармонія" Національного університету біоресурсів і природокористування України, якому нещодавно виповнилось п'ять років, у навчально-виховному процесі з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентської молоді.

Постановка проблеми

В умовах демократизації громадсько-політичного життя та розбудови громадянського суспільства в Україні важливу роль відіграють громадські організації, які на сьогодні відзначаються різноманітністю напрямів своєї діяльності. У справі виховання молодого покоління найзначущими є дитячі та молодіжні громадські організації, а також об'єднання громадян, що створені і функціонують у вищих навчальних закладах України, діяльність яких врегульована законодавчо. Так, у Законі України "Про освіту" в статті 8 визначено, що студенти та працівники освіти можуть створювати у закладах освіти первинні осередки об'єднань громадян, членами яких вони є [1, с. 13]. Також, у названому документі визначені права і обов'язки як студентів, так і науково-педагогічних працівників. У статті 51 наголошується, що поряд із правом оволодівати комплексом знань студенти, мають право: а) особисто або через своїх представників брати участь у громадському самоврядуванні, в обговоренні, вирішенні питань удосконалення навчально-виховного процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту; б) брати участь у добровільних самодіяльних об'єднаннях, а у статті 55 визначено право науково-педагогічних працівників на участь у громадському самоврядуванні [1, с. 29—31]. Отже, студентська молодь та науково-педагогічні працівники відповідно до сучасного українського законодавства мають право на створення громадських об'єднань у вищих навчальних закладах, в яких вони навчаються чи працюють. І як свідчить практика, у більшості вишів цим правом користуються студенти і викладачі.

Так, у Національному університеті біоресурсів і природокористування України (далі НУБіП) функціонують такі громадські об'єднання, як: Первинна профспілкова організація студентів і аспірантів, Студентська організація, Спілка молодих аграріїв України, Рада ветеранів, Рада молодих вчених, Клуб ділової жінки "Гармонія" та ін.

Формулювання цілей статті:

- обґрунтувати роль університетської громадської організації в культурно-виховній та освітній діяльності вищого навчального закладу;
- висвітлити просвітницькі форми та методи роботи Клубу ділової жінки "Гармонія";
- дослідити можливості застосування бібліотечних фондів клубу в навчально-виховному процесі.

Виклад основного матеріалу дослідження

Громадські організації, які функціонують у Національному університеті біоресурсів і природокористування України, відіграють важливу роль у житті студентського та викладацького колективів, оскільки доповнюють та урізноманітнюють його освітню діяльність. Основні функції громадських організацій університету, на нашу думку, такі:

- демократизація університетського життя;
- активізація громадської роботи та громадських ініціатив;
- захист прав і свобод членів колективу;
- регулювання відносин як із структурами в рамках університету, так і за його межами (іншими об'єднаннями та державними установами);
- культурно-просвітницька та рекреаційна.

Важливу роль у громадському русі університету відіграють жінки. Варто зазначити, що їхня громадська активність має свою історію. У 2009 році виповнюється 125 років із часу заснування організованого жіночого руху в Україні. У 1884 році Наталією Кобринською було створено у Станіславі (нині Івано-Франківськ) "Товариство руських жінок", а того ж самого року Оленою Доброграєвою у Києві — перший український жіночий гурток. Основними напрямками роботи цих та інших жіночих організацій були насамперед благодійницька та просвітницька. Усі вони організовували лекції, бесіди, диспути, конференції, літературні вечори та читання, концерти, випускали для жінок газети і журнали, знайомили із музикою, художніми надбаннями [2, с. 15].

На сьогодні жіночий рух в Україні є надзвичайно різноплановий та багатоманітний. І однією із жіночих громадських організацій, яка продовжує славні освітні традиції попередників, є Клуб ділової жінки "Гармонія" НУБіП України. Нещодавно він відзначив свій перший ювілей — п'ять років діяльності. У вересні 2004 року з ініціативи доцента кафедри культурології, активістки жіночого громадського руху Тетяни Федорівни Мельничук було засновано Клуб ділової жінки "Гармонія", членами якого стали представниці жіночої статі колективу НУБіП України. У 2006—2008 роках клуб розширив свою структуру, охопивши усі регіональні підрозділи НУБіП України у різних її куточках. Первинні осередки жіночої організації були створені у Мукачеві, Заліщиках, Бережанах, Боярці, Ірпіні, Ніжині, Немішаєво та АР Крим (див. рис. 1).

Структура співробітництва

Рис.1. Структура сучасного Клубу ділової жінки "Гармонія"

Ювілей цієї громадської організації спонукав нас детальніше розповісти про її роботу, проаналізувати її роль у навчально-виховному процесі, в подальшій активізації навчально-пізнавальної діяльності студентської молоді.

Клуб ділової жінки "Гармонія" НУБіП України є громадським об'єднанням українських жінок з активною життєвою позицією. Він створений з метою спрямування творчих сил українського жіноцтва на відродження та утвердження у суспільстві історичних святинь, національних традицій та звичаїв, ідеалів та духовної культури українського народу, сприяння розвитку різноманітних освітніх та культурних програм в Україні, пропагування взаєморозуміння та поваги між членами Клубу, а також задоволення їхніх інтересів і потреб, чому значною мірою сприяє як університетська бібліотека загалом, так безпосередньо книжковий фонд клубу. Саме активно використовуючи їх, "Гармонія" успішно справляється із задекларованими нею завданнями. Назвемо основні:

- пропаганда здорового, активного, морально стійкого способу життя;
- організація зустрічей із цікавими людьми: поетами, істориками, філософами, письменниками, музикантами, художниками, акторами, народними умільцями;
- проведення засідань постійно діючих "круглих столів" "Культура українського села: традиції та сучасність";
- організація вечорів, присвячених ювілеям видатних вчених, митців, громадських діячів;
- екскурсії історичними місцями України та Києва;
- створення науково-популярних та навчальних фільмів, фотографування історичних пам'яток України, проведення фотовиставок;
- організація науково-практичних конференцій та семінарів;
- збирання історичного матеріалу про культуру, побут, традиції і звичаї українського народу.

Успішно вирішувати ці завдання допомагає тісна співпраця з іншими жіночими клубами, музеями та різноманітними закладами культури та мистецтва (Положення про жіночий клуб "Гармонія" Національного університету біоресурсів і природокористування України (4.12.2007)).

Членкині жіночого клубу використовують різноманітні форми виховної роботи. Традиційними стали зустрічі з цікавими людьми, зокрема поетами, істориками, філософами, музикантами, художниками, народними умільцями, громадськими діячами, випускниками університету, якому то-рік виповнилося 110 років.

Культурологічна тематика займає значне місце у просвітницькій діяльності "Гармонії", невід'ємною частиною якої стали вечори, присвячені ювілеям видатних митців української та світової культури. Тут також не обійшлося без бібліотечних фондів і загальноуніверситетських, і клубних. Саме з них організатори заходів черпають інформацію, потрібну для проведення загальноуніверситетських виховних та

культурно-розважальних заходів, конкурсів прикладного мистецтва "Господарочка", кулінарного мистецтва "Фуршет", відзначення Дня Святої Тетяни, покровительки студентства та Міжнародного жіночого дня.

На фото: члени клубу під час екскурсії по визначних містах України

На фото: вечір, присвячений Олесю Гончару

Жіноча організація університету разом із музичною вітальнею "Золота ліра" (керівник Тетяна Мельничук) організовує яскраві і видовищні концерти, на які запрошуються видатні виконавці: чоловічий квартет "Гетьман", вокальний гурт "Отава", народні артисти України Володимир Гришко, Анатолій Паламаренко, Раїса Недашківська; заслужені артисти України Роман Рудий, Наталія Шелепницька, Герман Сафонов, Лариса Дедюх, Роман Гринів, поет-пісняр Вадим Крищенко. Неодноразово студентська молодь університету насолоджувалася зустрічами із видатною українською співачкою Євгенією Мірошниченко.

Навчальний заклад виш готує спеціалістів для села, вони ж мають бути всебічно розвиненими, що безперечно враховується клубом при плануванні роботи. Беремо до уваги й той факт, що чимало студентів із сіл, невеличких містечок. То ж час навчання в університеті потрібно сповна використати для їхнього знайомства зі славними історичними, культурними сторінками "біографії" столиці. Тому-то в арсеналі роботи "Гармонії" — культурологічні мандрівки, які дають можливість зібрати багатий за змістом історико-етнографічний матеріал про культуру, побут і звичаї українського народу, привернути увагу до забутих і маловідомих в Україні пам'яток архітектури, скульптури, живопису, а також ознайомитися із видатними людьми краю.

"Гармонія" — клуб жіночий, то ж жіночій тематиці відведено значне місце у його просвітницькій діяльності. Для прикладу назвемо декілька організованих науково-практичних конференцій: "Гендерна ідентичність сучасного українського суспільства" (2007), "Роль жінок-освітянок у відродженні України" (2009), що підтверджують сказане. Додамо, при підготовці до них ми широко використовували можливості бібліотек.

"Гармонія" співпрацює з творчою інтелігенцією, керівниками громадських та благодійних організацій. Плідною та

корисною, особливо для жіноцтва та студентства університету, є співпраця з Благодійним фондом "Ренесанс" (керівник, доктор педагогічних наук, професор Т. Меженіна). З року у рік Фонд проводить цікаві мистецькі заходи, запрошуючи на них творчу еліту країни, організовує картинні вернісажі провідних живописців України та світу. Частими гостями таких заходів є вихованці університету, їхні педагоги в основному членкині жіночого клубу. У травні цього року, "Гармонія" разом з Благодійним фондом "Ренесанс", залучивши студентство університету, взяли активну участь у відзначенні 10-річного ювілею відродження Михайлівського Золотоверхого собору України, один із фрагментів якого відтворено на уміщуваному нижче фото. У такий спосіб було привернуто увагу широкої громадськості і насамперед студентської молоді до першовитоків християнської культури, яка нерозривно пов'язана з минулим нашого народу.

Уся культурно-просвітницька діяльність клубу фіксується, а матеріали зберігаються у поточному архіві об'єднання. На сьогодні можна виокремити такі бібліотечні фонди Клубу "Гармонія": друквані (робочі документи, статті у періодичних виданнях, брошури, книги); фотоматеріали (альманах, фотографії); відеоматеріали (документальні фільми з історії краю, власні навчальні відеофільми, записи засідань "круглих столів", масових заходів, конференцій тощо); аудіозаписи (записи екскурсій на диктофон, записи радіопередач за участю членів клубу).

Оскільки членкині клубу здійснили численні культурно-просвітницькі мандрівки, було зібрано багатий історико-етнографічний матеріал, зокрема на Чернігівщині, Полтавщині, Одещині, Київщині, Хмельниччині, Рівненщині, Черкащині.

На сьогодні зазначені матеріали фондів застосовуються у навчально-виховному процесі. Найбільше можливостей для цього мають науково-педагогічні працівники соціогуманітарних кафедр, а особливо кафедри культурології та історії України.

Змістово-структурний аналіз матеріалів фондів Клубу ділової жінки "Гармонія" свідчить, що їх можна широко застосовувати при вивченні ряду навчальних дисциплін. Наприклад:

- **Культурологія.** Фото- та відеоматеріали: Сосницького літературно-меморіального музею О. П. Довженка, Навгород-Сіверського історико-культурного музею-заповідника "Слово о полку Ігоревім", садиби-музею Андрія Малишка, Обухівського районного краєзнавчого музею, Музею Петра Чайковського у Браїлові, фортець у Кам'янець-Подільську, Межибіжі, Хотині. Друквані видання: Ю. К. Домотенко, А. М. Шафаренко. Історико-культурологічний атлас Малишківського краю. — К.: 2008. — 96 с.;
- **Історія України.** Фото- та відеоматеріали: Трипільського музею "Прадавня Арата-Україна", документальні фільми про Трипільську цивілізацію "Захоплення" та "Світло для світу", Державного історико-культурного заповідника "Гетьманська столиця" (м. Батурин), Навгород-Сіверського історико-культурного музею-заповідника "Слово о полку

Ігоревім", Державного історико-архітектурного заповідника "Хотинська фортеця" у Хотині, Державного історико-культурного заповідника "Межибіж" (с. Межибіж на Хмельниччині). Друквані видання: Ю. К. Домотенко Преславне містечко Трипільля на Київщині: Історичні нариси. — К.: Задруга, 2006. — 184 с.;

- **Релігієзнавство.** Фото- та відеоматеріали: Собору Різдва Богородиці у Козельці, Спасо-Преображенського чоловічого монастиря із Спаським собором та Еллінською церквою у Новгород-Сіверську, Церкви Святого Спаса та Борисоглібського собору в Чернігові, Почаївської лаври на Тернопільщині;
- **Історія педагогіки.** Фото- та відеоматеріали з історії Чернігівського колегіуму, Острозької академії та музею А. С. Макаренка на Полтавщині;
- **Соціальна робота.** Фото- та відеоматеріали функціонування дошкільних навчальних закладів у м. Обухів, у с. Свердловка при агрофермі "Авангард";
- **Сільське господарство.** Фото- та відеоматеріали агроферми "Авангард" (с. Свердловка, Короського р-ну на Чернігівщині; керівник Герой Соціалістичної праці і Герой України О. Г. Боровик), у структурі якої: сучасний тепличний комбінат з вирощування томатів і огірків за новітніми голландськими технологіями; ефективні лінії з глибокої переробки молока і м'яса; широка мережа фірмової торгівлі із продажу високоякісної продукції; пекарня; мисливське господарство; рибне господарство.

Висновки

1. Громадські об'єднання, які створюються у вищих навчальних закладах функціонують відповідно до чинного законодавства і здійснюють свою діяльність. Вони виконують ряд важливих функцій, зокрема демократизації, активізації, регулюючу, культурно-просвітницьку та рекреаційну.

2. Діяльність громадського об'єднання Клуб ділової жінки "Гармонія" Національного університету біоресурсів і природокористування України свідчить про важливу роль громадських організацій у культурно-освітньому житті вищого навчального закладу. Різноманіття форм та методів роботи клубу забезпечують підвищення інтелектуального, культурного рівнів та духовності науково-педагогічних працівників і студентів університету.

3. На сьогодні фонди клубу містять численні друквані фото- та відеоматеріали, а також аудіозаписи. Зазначені матеріали та наявна в університетській бібліотеці література з різних галузей знань є цінним додатком до навчально-методичного забезпечення ряду дисциплін, що дає можливість реалізовувати інтерактивні методи навчання та як наслідок активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів. Жіночий клуб, що носить символічну назву "Гармонія", бере активну участь у навчальному процесі, в гармонійному вихованні студентів, майбутніх будівничих Української держави.

Список використаної літератури

1. Закон України "Про освіту" // Освіта України. Нормативно-правові документи. — К., 2001. — С. 7—38.
2. *Богачевська-Хомяк М.* Білим по білому: жінки в громадському житті України, 1884—1939 / М. Богачевська-Хомяк. — К.: Либідь, 1995. — 424 с.
3. *Лукеча М.* Дай жінці волю: (про діяльність Клубу ділової жінки "Гармонія" НАУ) / М. Лукеча // Woman. Business. Society. — 2008. — Березень. — С. 13—20.
4. *Жінки України: біогр. енциклопед. слов. / Спілка жінок України; Ін-т гуманітар. дослідж. Укр. акад. наук Нац. прогресу; М. А. Орлик (голов. ред); Л. Г. Андриєнко (уклад.)* — К.: Фенікс, 2001. — 559 с.
5. *Жінки-освітянки Національного аграрного університету: довід. вид. / уклад.: Л. П. Полозенко, Л. Ю. Кучерук.* — К.: НАУ, 2007. — Ч. 1. — 90 с.
6. *Гриценко Т.* Творчо натхненна й обдарована / Т. Гриценко // Ренесанс. — 2008. — Січень. — С. 3.